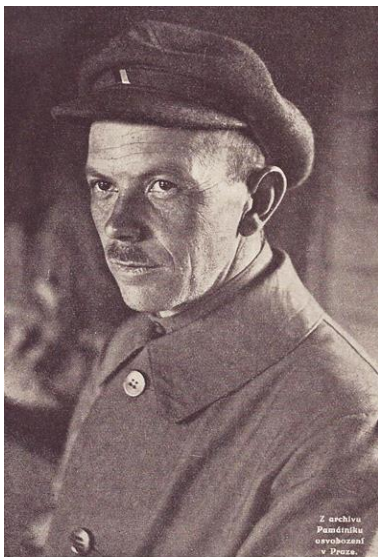

- **František Parolek (28. 7. 1882 Staré Hutě /Uherské Hradiště/ 7. 7. 1926 Praha)**

František Parolek byl fotograf, amatérský malíř a psal také básně. Není slavný umělec, ale jeho fotografie a kresby z ruských bojišť jsou důležitým svědectvím o životě československých legionářů na Rusi.

Narodil se na Moravě, před první světovou válkou však pracoval jako malíř často na Ukrajině. Spolu se starším bratrem Klementem tam jezdili pomáhat při výzdobě klášterů, kostelů a dalších velkých staveb (zdobili například divadlo v Kyjevě).

Když začala první světová válka, byl František Parolek zrovna na Ukrajině (tedy na území Ruska). Hned se přihlásil do oddílu českých a slovenských dobrovolníků „Česká družina“, který tam právě vznikala. Z České družiny se později vyvinuly československé legie na Rusi. František Parolek se stal průzkumníkem a jeho úkolem bylo hlavně zakreslovat mapy a pozice nepřátelských vojsk.

Roku 1917 Parolek založil fotografickou laboratoř při Československé střelecké brigádě. To velmi usnadnilo fotografickou práci pro armádu. Se svou skupinou fotografů se účastnil také přelomové bitvy u Zborova (2. 7. 1917), kterou podrobně popisuje ve svém deníku a jejíž průběh fotografové důkladně zachytili.

Když v Rusku začala občanská válka, odjel Parolek s ostatními legionáři na Sibiř. I tady se intenzivně věnoval fotografování a kreslení. Ve městě Irkutsk měl svůj atelier v jedné z „těplušek“ (tak se nazývaly československé zateplené vagony, ve kterých vojáci žili a pracovali).

Kulturní činnost byla významnou součástí aktivit československých legií na Rusi. Československé oddíly na Sibiři měly například své knihovny, ochotnické divadelní spolky, pěvecké sbory i orchestry. Vojáci pořádali různá vystoupení pro veřejnost, vydávali vlastní knihy a časopisy, pohlednice, stavěli pomníky padlým vojákům, malovali obrazy, fotografovali. Umění bylo důležitým způsobem, jak vyjádřit příslušnost k československým legiím a k myšlence československého národa. Přestože mnohá díla nedosahují výjimečných uměleckých kvalit, jsou důležitým dokumentem své doby.

Na jedné kulturní akci československých legií se František Parolek seznámil s mladou dívkou z Rigy. Jmenovala se Dagmar Salminšová a z rodného Lotyšska utekla i s rodiči před německou okupací. Roku 1919 se František Parolek s Dagmarou v Irkutsku oženil. Do Československa spolu odjeli lodí z Vladivostoku roku 1920 (v té době se takto vracela domů většina československých vojáků na Rusi).

I po válce zůstal František Parolek v armádě. V pražském Památníku odboje zřídil a vedl fotoarchiv a má hlavní zásluhu na zpracování a roztřídění fotografického materiálu z československých legií. Narodily se mu tři děti, dva synové a jedna dcera. Dlouho se však z klidného života netěšil: v roce 1926 zemřel na tuberkulózu. O tři roky později zemřela i jeho manželka (při operaci slepého střeva). Tří sirotků se ujal Parolkův přítel z legií, štábní kapitán Otakar Vaněk, mj. také vydavatel díla z pozůstalosti Františka Parolka.

Fotografie Františka Parolka: Platon Dějev, *Výtvarníci legionáři*, Praha 1937.

© ČŠBH, o. s. Licence CC BY-NC-ND <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>
Projekt byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního programu
Podpora vzdělávání v jazycích národních menšin a multikulturní výchovy v roce 2013.
Mediální partner: Český rozhlas - Rádio Praha